

Handläggare
Joakim Olsson
Telefon: 0850819207

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2022-09-22

Reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i HVB, familjehem m.m.

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i HVB, familjehem m.m.

Sammanfattning

Stockholms stads nuvarande riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i HVB, familjehem m.m. antogs av kommunfullmäktige 2004. Riktlinjerna behandlar egenavgifter för insatser till vuxna personer som är aktuella inom individ- och familjeomsorgen. I budget 2021 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med kommunstyrelsen ta fram anvisningar för samtliga egenavgifter inom individ- och familjeomsorgen för att skapa likställighet i staden.

I socialnämndens förslag till reviderade riktlinjer har upplägget ändrats och nya avsnitt lagts till för att förtydliga handläggning och hantering av egenavgifter. Bland annat har ett avsnitt om egenavgifter för olika målgrupper lagts till och en tabell för egenavgifter har uppdaterats och lagts in i riktlinjerna. Vidare har en lathund för handläggning av egenavgifter tagits fram och lagts till som bilaga till riktlinjerna.

Den huvudsakliga förändringen avser hantering av fakturering av egenavgift till den enskilde. Ändringen innebär att placerande nämnd alltid ska betala hela vårdavgiften, inklusive egenavgiften, till vårdgivaren och fakturera den enskilde den beslutade egenavgiften. I de fall där den enskilde är berättigad till försörjningsstöd till egenavgiften kan det vara aktuellt med en intern fakturering, beroende på lokala rutiner.

Bakgrund

Vårdavgifter för vuxna som har beviljats vård i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m. fastställdes av kommunfullmäktige i budget 2000 och har därefter reglerats årligen i samband med fullmäktiges beslut om budget. Stockholms stads nuvarande riktlinjer för handläggning av egenavgifter för dessa vårdformer antogs av kommunfullmäktige 2004 och uppdaterades senast 2012. Riktlinjerna gäller egenavgifter för insatser till vuxna personer som är aktuella inom individ- och familjeomsorgen inklusive socialpsykiatri.

I budget 2021 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med kommunstyrelsen ta fram anvisningar för samtliga egenavgifter inom individ- och familjeomsorgen för att skapa likställighet i staden. I enlighet med uppdraget genomförde socialförvaltningen och stadsledningskontoret en översyn av egenavgifterna under 2021, och under åren 2021-2022 utarbetades ett förslag till reviderade riktlinjer av socialförvaltningen i samarbete med företrädare för stadsdelsförvaltningarna. Samverkan har också skett med stadsledningskontorets juridiska avdelning.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast den 14 oktober.

Remissen i sammanfattning

Egenavgift är den avgift som kommunen kan ta ut av den enskilde för en tjänst. Bestämmelserna om egenavgifter i socialtjänstlagen, SoL, skiljer på stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär och andra stöd- och hjälpinsatser. Avgifterna regleras i 8 kap. SoL. Beslut om egenavgift fattas enligt 8 kap. 1 § SoL. Möjlighet att helt eller delvis efterskänka ersättningsskyldigheten regleras i 9 kap. 4 § SoL.

I förslaget till reviderade riktlinjerna har upplägget ändrats och nya avsnitt har lagts till för att förtydliga handläggning och hantering. Bland annat har ett avsnitt om egenavgifter för följande målgrupper lagts till: missbruk, avhoppare från kriminella grupperingar/nätverk och deltagare i sociala insatsgrupper (SIG), våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oavsett relation och socialpsykiatri. En tabell för egenavgifter har uppdaterats och lagts in i riktlinjerna. Vidare har en lathund för handläggning av egenavgifter tagits fram och lagts till som bilaga till riktlinjerna.

Rutor har lagts till med hänvisningar till stadens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd, avgiftssystem för stöd och service till personer med funktionsnedsättning under 65 år, Socialstyrelsens handbok *Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten* och information på stadens hemsida gällande god man och förvaltare.

Den huvudsakliga förändringen avser hantering av fakturering av egenavgift till den enskilde. Ändringen innebär att placerande förvaltning alltid ska betala hela vårdavgiften (inklusive egenavgiften) till vårdgivaren och fakturera den enskilde den beslutade egenavgiften. I de fall där den enskilde är berättigad till försörjningsstöd till egenavgiften kan det vara aktuellt med en intern fakturering, beroende på lokala rutiner.

Ett avsnitt om förhållandet mellan biståndsbeslut och beslut om egenavgift har lagts till. Där finns ett förtydligande om att biståndsbeslutet inte kan villkoras med att den enskilde betalar egenavgift.

I nuvarande riktlinjer framgår att den enskilde, vid vård och behandling för missbruk, i normalfallet ska betala egenavgiften direkt till vårdgivaren efter beslut i respektive nämnd. Detsamma gäller vid upphandlad missbrukarvård vid stöd- och omvårdnadsboende. Vid placering i något av socialnämndens boenden ska däremot stadsdelsnämnden betala hela placeringskostnaden till vårdgivaren. I dessa fall måste stadsdelsnämnden själv ta in egenavgiften från den enskilde. Vid upphandlade stöd- och omvårdnadsboenden (HVB) inom socialpsykiatri ska den enskilde betala egenavgiften till den placerande stadsdelsnämnden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att utformningen av de nya riktlinjerna är tydligare och mer användarvänlig än tidigare då det nu finns hjälpsamma hänvisningar och bra konkreta exempel i texten.

Den stora förändringen är att möjligheten för brukaren att betala egenavgiften direkt till utföraren försvinner. Alla egenavgifter kommer att gå via stadens fakturahanteringssystem. Tidigare kunde faktura på egenavgift gå direkt till ekonomiskt bistånd om personen var aktuell där, men nu ska all administration gå via beställande enhet. Faktura ska upprättas av administratör och skickas till klient.

Detta medför ökad administration och merkostnader för att upprätta en pappersfaktura.

Fakturor gällande boende och egenavgifter kommer i efterhand så det blir en lång fördröjning från att klienten de facto bor och att hyran för boendet kommer. I bästa fall bor klienten kvar och då finns en adress dit fakturan kan skickas. Det är dock relativt vanligt att klienter avbryter sin insats och försvinner ut i hemlöshet och då är risken att de som har egen inkomst eller betalar själv med försörjningsstöd inte har pengar kvar eller att de inte ens får fakturan. Detta innebär minskade intäkter.

I de fall en klient har avbrutit planeringen kommer det att krävas en tät samverkan internt inom förvaltningen för en samstämmig bedömning av om rätten till bistånd kvarstår från det att beslut om insats har fattats till det att fakturan har upprättats. Om inte en samstämmig bedömning sker kommer stadens kostnader för mat och hyra att öka.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Första stadsdelsförvaltning

Therese Grahn
Avdelningschef
Första stadsdelsförvaltning

Bilaga

Socialnämndens förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i HVB, familjehem m.m.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2022-09-02
Therese Grahn, Avdelningschef	2022-09-02